

2. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України від 29 жовтня 2013 року №1277. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/me131588?an=22&ed=201310>.

3. Боднар О. А., Лісова А. А. Теоретичні основи суспільної довіри як базису формування фінансової безпеки. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9730>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.12.86.

Abstract: Considers the essence of the concept of personal financial security, identifies the key factors influencing it and strategies for ensuring personal financial security.

Key words: security, financial security, economic security, personality, impact indicator.

Науковий керівник:

Боднар О. А.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 004.8:336.71

ОЦІНКА ВПЛИВУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РОЗВИТОК ФІНТЕХ-СЕРВІСІВ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Белоєдов Максим Русланович,

здобувач вищої освіти спеціальності 072 -Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Миколаївський національний аграрний університет

М. Миколаїв, Україна

Анотація: Були оцінені та розглянуті різні аспекти використання штучного інтелекту в процесах прийняття рішень, покращення користувацького досвіду, а також питання безпеки та виклики, що виникають у зв'язку з інноваційними технологіями в українському банківському секторі.

Ключові слова: штучний інтелект, банківська установа, фінтех, машинне навчання, безпека, інновації.

Штучний інтелект (ШІ) став каталізатором трансформації усіх сфер сучасного життя, включаючи і банківську галузь. Цей комплекс технологій і програм, що моделюють та імітують розумові функції людини, перетворює сучасний банківський сектор, надаючи йому нові можливості та перспективи. В ХХІ столітті він визначає новий етап розвитку фінтех-сервісів, переписуючи правила гри та ставлячи під сумнів традиційні методи ведення бізнесу у фінансовому секторі.

Один із «батьків-засновників» поняття штучного інтелекту - Джон Маккарті ще у 1955 р. вперше вжив термін «штучний інтелект» у своїй статті, де написав: «Ми пропонуємо назвати нову галузь науки - наука та інженерія створення інтелектуальних машин (Science and Engineering of making intelligent machines)» [1]. Для нього основною метою було створення програм, здатних до

розв'язання завдань, які в іншому випадку вимагають інтелекту людини, що зараз і можна спостерігати в банківській сфері [1].

Штучний інтелект у сучасних умовах функціонування банківських установ наділяє фінтех-сервіси українських банків неабиякою конкурентною перевагою, використовуючи передові технології для аналізу та оптимізації фінансових процесів. Машинне навчання, зокрема, дозволяє банкам ефективно аналізувати величезний обсяг даних, прогнозувати тенденції розвитку ринку та виявляти потенційні ризики у цій сфері. Світовим і вітчизняним досвідом доведено, що фінтех-сервіси можуть надавати персоналізовані послуги, враховуючи індивідуальні потреби кожного клієнта.

Однією із вдалих реалізацій фінтех-сервісу у банку з використанням штучного інтелекту можна вважати діяльність АТ «Сенс-Банк» (до 1 грудня 2022 р. – «Альфа Банк») – одного з розвиненіших комерційних банків в Україні. За даними Національного банку України, станом на 1 січня 2024 року, АТ «Сенс-Банк» входить в ТОП-10 за розмірами активів і визнаний системно важливим, що свідчить про його стійкість та надійність [2]. З ринковою часткою за активами на рівні 5% (понад 108 млрд грн), банк входить у перелік провідних установ у галузі [2].

Значний крок у перетворенні моделі роботи банку став запуск цифрового застосунку Sense Super App, який відповідає глобальній стратегії. Використовують його для дистанційної ідентифікації клієнтів, що дозволяє попереджати шахрайські схеми та кіберзлочини, а завдяки порівнянню клієнтських характеристик за допомогою штучного інтелекту вдається кастомізувати канали комунікацій, зменшуючи витрати та збільшуючи конверсію.

Ключовою стратегічною метою є досягнення 10% частки ринку та входження в ТОП-5 як найбільшого універсального банку. У той же час, сучасні умови функціонування банківської установи характеризуються погіршенням загального конкурентного становища, особливо через вплив воєнних подій та соціально-економічний спад у країні, а також слід враховувати і негативний вплив історії створення банку (зв'язки з РФ) та коливання валютного курсу.

Український банк АТ «ПриватБанк» використовує кілька чат-ботів, які операційно працюють у месенджерах Facebook, Viber і Telegram; ці чат-боти дозволяють клієнтам здійснювати переказ коштів з картки на картку, отримувати інформацію про курси валют, здійснювати оформлення кредитів, подавати заявки та брати участь в акціях. Крім того, банк впровадив рішення SIA «Deloitte Latvia», що базується на штучному інтелекті та призначене для точного і своєчасного виявлення потреб клієнтів у кредитуванні [3].

Однією з впроваджених сучасних фінансових технологій, яка використовується для оптимізації операційних процесів у банку, є застосування машинного навчання. Згідно з дослідженням компанії «Gartner», до 2025 р. 75% венчурних капіталістів планують використовувати штучний інтелект для прийняття рішень про інвестиції на ранніх стадіях [4]. Таким чином, підходи до пітчінгів або оцінки фінансових показників будуть зменшувати свою

важливість в процесі прийняття рішень інвесторами стосовно вкладення коштів у певну компанію [4].

У Monobank також розроблено штучний інтелект, що оцінює ризики для фінансових установ, використовуючи нейронні мережі для обробки зображень та аналізу діалогів [5]. У їхній арсенал також входять наступні методи [5]:

- Градієнтний бустінг - підхід включає послідовне навчання алгоритмів. Спочатку навчається перший алгоритм, який виділяє місця, де він допускає помилки. Потім навчається другий, зосереджуючись на місцях, де помилявся перший, і так далі до досягнення необхідного результату. Метод використовується для передбачення кредитних ризиків.
- Графова аналітика - застосування аналітичних процесів до даних графів, зазвичай великих обсягів інформації. У банку вона використовується для виявлення зв'язків між клієнтами.
- Квантільна регресія - застосовується в статистиці та економетриці. Використовується для роботи з екстремальними подіями, вводячи зміщення в результат для підвищення точності моделі, а також для визначення фінансової спроможності клієнта банку.

Отже, вплив штучного інтелекту на розвиток фінтех-сервісів важко переоцінити. Інтеграція ШІ в фінансовий сектор значно поліпшує ефективність та точність прийняття рішень, сприяє автоматизації процесів і розширює можливості персоналізації фінансових послуг вітчизняних банківських установ. Однак, на наш погляд, важливо враховувати етичні та безпекові аспекти впровадження штучного інтелекту для забезпечення стійкого та взаємовигідного розвитку фінтех-індустрії у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Professor John McCarthy – Father of AI. What is AI? Basic Questions. Stanford Junior University. URL: <http://jmc.stanford.edu/artificial-intelligence/what-is-ai/index.html>.
2. АТ «Сенс-Банк». Загальні відомості. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/institutions/23494714>
3. AI в банківській сфері. URL: <https://aiconference.com.ua/uk/news/ii-v-bankovskoy-sfere-chat-boti-vibivanie-dolgov-i-borba-s-moshennikami-96949>
4. Як штучний інтелект допомагає покращувати банківський сектор. URL: <https://psm7.com/uk/technology/kak-ii-pomogaet-uluchshit-bankovskij-sektor.html>
5. Команда monobank розробила сервіс, який рахує ризики для фінкомпаній. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2018/11/08/35557281/>.

Annotation: The study assessed and reviewed various aspects of the use of artificial intelligence in decision-making processes, improving user experience, as well as security issues and challenges arising from innovative technologies in the Ukrainian banking sector.

Key words: artificial intelligence, banking institution, fintech, machine learning, security, innovation.

Науковий керівник:

Бурковська А. В.,

канд. екон. наук, доцент, доцент

кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Миколаївський національний аграрний університет